

بررسی نظرات دانشجویان پزشکی زاهدان در مورد تأثیر درس بهداشت ۴ و اتاق مشاوره بر پایان نامه آنان

دکتر مسعود رودباری*

چکیده

اهداف: درس بهداشت ۴ و اتاق مشاوره دانشکده پزشکی از جمله منابع کسب مهارت برای نوشتن پیشنهاد و گذراندن پایان نامه در دانشجویان پزشکی زاهدان می باشند. این تحقیق به بررسی نظرات دانشجویان در مورد تأثیر درس بهداشت ۴ و اتاق مشاوره بر پیشنهاد و پایان نامه دانشجویان پزشکی می پردازد.

روش بررسی: این تحقیق توصیفی با ۱۵۵ نمونه در سال های ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴ در علوم پزشکی زاهدان بر روی دانشجویان پزشکی که پایان نامه خود را به ثبت رسانده اند، انجام شد. اطلاعات لازم از طریق پرسشنامه ای جمع آوری و با استفاده از آمارهای توصیفی، ضریب همبستگی پیرسون و آزمون کای دو تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: ۳۸٪ از دانشجویان با ادغام کارگاه روش تحقیق در درس بهداشت ۴ موافق و یا کاملاً موافق و ۴۳/۹٪ نیز با آن مخالف و یا کاملاً مخالف بوده اند. حدود ۳۵٪ افراد از خدمات اتاق مشاوره در طول نوشتن پیشنهاد برخوردار شده اند. تأثیر استفاده از این خدمات در ۱۰/۳٪ افراد کم و خیلی کم، در ۱۲/۳٪ متوسط و در ۲۰٪ زیاد و خیلی زیاد بود. پاسخ افراد به برخورداری از خدمات این اتاق در زمان انجام پایان نامه در ۲۵/۸٪ افراد مثبت، برای ۶۱/۳٪ منفی می باشد. ۸۵٪ افراد از خدمات این اتاق در زمان نوشتن پیشنهاد و انجام پایان نامه بهره مند شده و یا اصلاً بهره مند نشده اند. تأثیر استفاده از خدمات این اتاق در زمان انجام پایان نامه در ۷/۱٪ افراد کم و خیلی کم، در ۱۱/۶٪ متوسط در ۲۰٪ زیاد و خیلی زیاد بوده است.

بحث: درصد زیاد افرادی که با ادغام کارگاه روش تحقیق در بهداشت ۴ موافق هستند بررسی بیشتری را می طلبد. همچنین نیاز به اتاق مشاوره باید مورد ارزشیابی مجدد قرار گرفته و ادامه کار آن منوط به مفید بودن آن از دیدگاه دانشجویان باشد.

واژه های کلیدی: بهداشت ۴- اتاق مشاوره- پایان نامه- دانشجوی پزشکی- زاهدان.

مقدمه

۴ و یا ۵ پزشکی ارایه می شود. این درس شامل کلیاتی در مورد روش تحقیق، انواع تحقیق و مراحل آن به همراه روش های جمع آوری داده ها و تجزیه و تحلیل آن می باشد. علاوه بر درس فوق در دانشکده پزشکی زاهدان از چند سال پیش اتافی به نام اتاق مشاوره نیز دایر شده است و برخی از اعضای هیات علمی خدمات لازم در زمینه نوشتن پیشنهاد و نحوه انجام پایان نامه را

از جمله منابع کسب مهارت نحوه نوشتن پیشنهاد و انجام تحقیقات پزشکی خصوصاً پایان نامه های دوره پزشکی عمومی، مطالب درس بهداشت ۴ است که از دروس دوره بالینی پزشکی عمومی بوده و در سال های

* نویسنده مسئول : دانشیار آمار زیستی

بررسی نقاط ضعف و رفع ایرادات موجود راهنمایی نماید.

روش بررسی

این مطالعه توصیفی از نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۸۴-۸۵ تا نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۸۵-۸۴ در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان انجام شده است. جامعه آماری مطالعه را دانشجویان پزشکی که پیشنهاد پایان‌نامه خود را به تصویب دانشکده پزشکی رسانده‌اند، تشکیل می‌دهند. در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان معمولاً دانشجویانی که در سال دوم دوره کارورزی هستند پایان‌نامه خود را ثبت کرده و غالب دانشجویان سال اول کارورزی نیز نوشتن پیشنهاد پایان‌نامه خود را بلافاصله بعد از امتحان پیش کارورزی شروع کرده و آنرا در اواخر دوره کارآموزی و یا اوایل کارورزی ثبت می‌کنند. تعداد دانشجویانی که در حال حاضر و در هر سال وارد دوره کارورزی می‌شوند، طبق آمار دانشکده پزشکی بین ۷۰ تا ۸۰ دانشجو و کل دانشجویان دانشکده حدود ۴۵۰ دانشجو می‌باشد که با توجه به دوره نمونه‌گیری (از اسفند ۸۳ لغایت اسفند ۸۴)، پرسشنامه طرح از طریق حوزه پژوهشی دانشکده پزشکی به کلیه کارآموزان پزشکی واجد شرایط تحویل داده شد که تعداد پرسشنامه‌های تکمیل و عودت شده به محقق ۱۵۵ پرسشنامه (بیش از ۳۰٪ دانشجویان دانشکده پزشکی) می‌باشد که بیش از ۹۰٪ کارورزانی که شرایط شرکت در مطالعه را دارند تشکیل می‌دهد.

جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌ای که توسط محقق تنظیم شده است، صورت گرفت. روایی پرسشنامه با نظرخواهی از چند نفر از اساتید دانشکده پزشکی بررسی شده است و پایایی آن نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ و برای سوالاتی که به صورت نظرخواهی و بر اساس سیستم لیکرت تنظیم شده‌اند محاسبه و مقدار آن ۰/۸۷ شد که مؤید پایایی خوب و همبستگی بالای بین سوالات است.

پرسشنامه‌ها بعد از تهیه و بررسی روایی و پایایی آن، تکثیر و در اختیار دفتر پژوهش دانشکده پزشکی قرار

در اختیار سایر اعضای هیات علمی و دانشجویان پزشکی قرار می‌دهند. بیشترین مراجعه‌کنندگان این اتاق، دانشجویان پزشکی هستند که در حال نوشتن پیشنهاد و یا انجام پایان‌نامه می‌باشند. فعالیت‌های این اتاق در این سال‌ها به دلایل مختلف از جمله محدود بودن ساعت و کم بودن اعضای آن بسیار محدود شده است. علیرغم اینکه درس بهداشت ۴ به عنوان یک درس اجباری همواره و در کلیه نیمسال‌ها ارائه شده و اتاق مشاوره نیز از حدود ۲ یا ۳ سال پیش در دانشکده پزشکی دایر بوده است، معذکات بسیاری از دانشجویان پزشکی در زمینه نوشتن پیشنهاد، انجام تصحیحات مورد نظر دانشکده پزشکی و انجام مراحل مختلف پایان‌نامه با مشکلات متعددی مواجه هستند که این موضوع توسط برخی از محققین سایر دانشگاه‌ها به صورت لزوم برگزار می‌گردد. اجباری روش تحقیق و مقاله‌نویسی جهت دانشجویان پزشکی مورد تاکید قرار گرفته است^(۱). بسیاری از پیشنهادها از ارائه شده به دانشکده پزشکی از کیفیت خوبی برخوردار نبوده و پایان‌نامه‌ها نیز در بسیاری از موارد اشکالاتی زیادی دارند^(۲) که غالباً توسط اساتید راهنما یا مشاور مرتفع شده است. درس بهداشت ۴ به علت ارائه در دوره بالینی که اکثر دانشجویان پزشکی آنرا در سال اول این دوره انتخاب می‌کنند، فاصله زیاد درس با زمان ارائه پیشنهاد پایان‌نامه که بعضاً بیش از یکسال می‌باشد، و فراموش شدن مطالب آن توسط دانشجویان نمی‌تواند زیاد مورد استفاده آنان واقع شود. همچنین زمان ارائه این درس در دوره بالینی و درگیری دانشجویان با یادگیری دروس مهم این دوره که برای دانشجویان بسیار مهم‌تر از بهداشت ۴ می‌باشد باعث می‌شود که دانشجویان نتوانند از مطالب آن در جهت نوشتن پیشنهادی مناسب و انجام صحیح پایان‌نامه بهره کافی را ببرند.

این تحقیق به منظور بررسی نظر دانشجویان پزشکی زاهدان در مورد درس بهداشت ۴ و اتاق مشاوره و میزان تاثیر آنها بر پایان‌نامه‌های دوره پزشکی عمومی طراحی شده است و امید است نتایج آن بتواند مسوولین را در

(/۳۸/۱) استاد مشاور نداشته‌اند و ۲۴ نفر (۱۵/۴٪) نیز به این سوال پاسخ نداده‌اند.

توزیع مدت زمان نوشتن پیشنهاد پایان‌نامه موید تاثیر یا عدم تاثیر مطالب تدریس شده در درس بهداشت ۴ و راهنمایی‌های همکاران اتاق مشاوره دانشکده پزشکی می‌باشد، که این مدت در دانشجویان پزشکی بدینصورت بوده است که ۲۷ نفر (۱۷/۴٪) این مدت را ۵ روز، ۴۵ نفر (۲۹/۰٪) این مدت را ۱۰ روز، ۶۰ نفر (۳۸/۷٪) این مدت را ۱۵ روز، ۱۱ نفر (۷/۱٪) آنرا ۳۰ روز و بقیه دانشجویان سایر مقادیر را ذکر نموده‌اند. میانگین این مدت اندکی بیش از ۱۵ روز بوده است. همچنین چهار نفر به این سوال پاسخ نداده‌اند.

در مورد ارائه اصول روش تحقیق در طی تدریس درس بهداشت ۴ (بعد از افزایش ساعت درس)، ۵۹ نفر (۳۸/۱٪) با آن موافق و یا کاملاً موافق بوده‌اند، همچنین ۶۸ نفر (۴۳/۹٪) با آن مخالف و یا کاملاً مخالف بوده‌اند و ۲۸ نفر (۱۸/۱٪) نیز اظهار نظر نکرده‌اند.

فاصله بین گذراندن درس بهداشت ۴ (که بخشی از آن در مورد اصول روش تحقیق می‌باشد) و تصویب پیشنهاد پایان‌نامه در ۲۵ نفر (۱۶/۱٪) کمتر از ۶ ماه، در ۳۶ نفر (۲۳/۲٪) بین ۷ ماه تا یکسال، در ۱۶ نفر (۱۰/۳٪) ۱۳ تا ۱۸ ماه، در ۲۳ نفر (۱۴/۸٪) ۱۹ ماه تا دو سال و در ۱۹ نفر (۱۲/۳٪) بیش از دو سال بوده است که به این سوال ۳۶ نفر (۲۳/۲٪) پاسخ نداده‌اند. میانگین و انحراف معیار فاصله بین گذراندن درس بهداشت ۴ و تصویب پیشنهاد پایان‌نامه به ترتیب ۱۶/۳ و ۱۰/۵۵ ماه بوده است. در بین کسانی که ۲۰ روز و یا بیشتر برای نوشتن پیشنهاد پایان‌نامه خود وقت صرف کرده‌اند که تعدادشان ۱۳ نفر بوده است، تعداد افرادی که فاصله بین گذراندن درس بهداشت ۴ و تصویب پیشنهاد پایان‌نامه‌شان بیش از یکسال بوده ۹ نفر (۶۹/۲٪) می‌باشد. ضریب همبستگی فاصله فوق و مدت زمان صرف شده برای نوشتن پیشنهاد پایان‌نامه $P=0/34$ بوده است که نشان دهنده ارتباط ضعیف دو عامل فوق می‌باشد. جدول ۱ توزیع نظرات دانشجویان را درباره

گرفت. با توجه به اینکه کلیه دانشجویان پزشکی برای ثبت و دفاع از پیشنهاد پایان‌نامه خود و همچنین دفاع نهایی از آن به این دفتر مراجعه می‌کنند، کلیه افرادی که پیشنهادشان در این مدت به ثبت رسیده و یا از پایان‌نامه خود دفاع نموده‌اند، این پرسشنامه در اختیارشان قرار گرفت. پرسشنامه‌ها بعد از تکمیل کدبندی و وارد کامپیوتر شدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی، ضریب همبستگی پیرسون و آزمون کای دو در نرم‌افزار SPSS استفاده شده است.

نتایج

همان طور که ذکر شد تعداد افراد شرکت کننده در مطالعه که پایان‌نامه خود را نیز به ثبت رسانده‌اند ۱۵۵ نفر بوده است. اکثر دانشجویان متولد سال‌های ۵۸ و ۵۹ (۵۰/۴٪) و میانگین و انحراف معیار سن آنان به ترتیب ۲۶/۱ و ۲/۰۲ سال بوده است (۳۴ نفر نیز سن خود را ذکر نکرده بودند). همچنین ۵۳/۵٪ دانشجویان مرد و ۴۰٪ آنان زن بوده‌اند. ۱۸/۳٪ آنان ورودی سال ۷۶، ۴۳/۲٪ ورودی سال ۷۷ و ۱۷/۴٪ ورودی سال ۷۸ و بقیه ورودی سال‌های دیگر بوده‌اند.

توزیع گروه‌های آموزشی اساتید راهنمای دانشجویان به این صورت بوده است که ۴۰ نفر (۲۵/۸٪) از اساتید راهنما از گروه زنان و زایمان، ۲۰ نفر (۱۲/۹٪) از گروه اطفال، ۱۶ نفر (۱۰/۳٪) از گروه داخلی، ۱۵ نفر (۹/۷٪) از گروه روان‌پزشکی، ۱۳ نفر (۸/۴٪) از گروه پاتولوژی، ۸ نفر (۵/۲٪) از گروه عفونی، ۶ نفر (۳/۹٪) از گروه علوم تشریحی، ۵ نفر (۳/۲٪) از هر کدام از گروه‌های جراحی عمومی، بیهوشی و فیزیولوژی و بقیه از سایر گروه‌های آموزشی بوده‌اند که به این سوال نیز ۷ نفر پاسخ نداده‌اند.

در مورد توزیع گروه‌های آموزشی مربوط به اساتید مشاور بیشترین اساتید مشاور متعلق به گروه تغذیه با ۳۰ مورد مشاوره (۱۹/۴٪) و بعد از آن مدرسین آمار با ۱۱ مورد مشاوره (۷/۱٪) قرار داشته‌اند. گروه‌های روان‌پزشکی با ۹ مورد (۵/۸٪) و بهداشت با ۸ مورد (۵/۲٪) در رتبه‌های بعدی قرار داشته‌اند. تعداد ۵۹ نفر

ارایه روش تحقیق در حین درس بهداشت ۴ به همراه فاصله بین گذراندن درس و زمان ثبت پیشنهاد پایان نامه نشان می‌دهد. در ۳۶ نفر (۳۰/۲٪) از دانشجویان فاصله بین گذراندن درس و زمان ثبت پیشنهاد ۷ تا ۱۲ ماه و در ۱۹ نفر (۱۶٪) بیشتر از ۲۴ ماه بود. تعداد دانشجویان موافق یا کاملاً موافق با ادغام روش تحقیق در بهداشت ۴، ۴۷ نفر (۳۹/۵٪) بودند که در ۲۲ نفرشان فاصله درس تا ثبت پیشنهادهاش بیشتر از ۱۸ ماه بود. تعداد افراد مخالف یا کاملاً موافق با ادغام کارگاه در بهداشت ۴ نیز همین تعداد (۴۷ نفر) بود که ۱۴ نفرشان فاصله درس تا ثبت پیشنهادهاش بیشتر از ۱۸ ماه بوده است که مؤید طولانی تر بودن این فاصله در افرادی است که مخالف ادغام روش تحقیق در درس بهداشت ۴ هستند. همچنین بین نظر دانشجویان در مورد انضمام روش تحقیق در این درس و فاصله بین گذراندن بهداشت ۴ و تصویب پیشنهاد با استفاده از آزمون کای دو ارتباط معنی دار موجود است ($P=0/035$).

(محل جدول ۱)

در پاسخ به این سوال که در زمان نوشتن پیشنهاد آیا از خدمات اتاق مشاوره دانشکده پزشکی برخوردار شده‌اید، ۴۲ نفر (۲۷/۱٪) پاسخ بلی، ۹۸ نفر (۶۳/۲٪) پاسخ خیر و ۱۳ نفر (۸/۴٪) پاسخ گاهی داده‌اند (۲ نفر نیز به این سوال پاسخ نداده‌اند). بنابراین تنها حدود ۳۵٪ افراد از خدمات این اتاق در طول مدت نوشتن پیشنهاد برخوردار شده‌اند. ۷۵٪ از افراد بهره‌مند از خدمات اتاق مشاوره در زمان نوشتن پیشنهاد پایان‌نامه تعداد دفعات مراجعه به این اتاق را ۲ و یا ۳ بار اعلام کرده‌اند. حداقل و حداکثر دفعات مراجعه نیز به ترتیب ۱ و ۶ بار بوده است.

۴۰ نفر از دانشجویانی از خدمات اتاق مشاوره در زمان نوشتن پیشنهاد استفاده کرده و میزان تاثیر آنرا نیز در پیشنهاد پایان نامه خود ذکر کرده و ۱۴ نفر نیز از این خدمات استفاده نکرده و ۱۲ نفر نیز به استفاده از خدمات اتاق پاسخ تا حدودی داده‌اند. در پاسخ به این سوال که تاثیر استفاده از خدمات اتاق مشاوره در نوشتن

پیشنهاد پایان‌نامه شما چقدر بوده است، ۱۶ نفر (۱۰/۳٪) آنرا کم و خیلی کم، ۱۹ نفر (۱۲/۳٪) آنرا متوسط و ۳۱ نفر (۲۰٪) آنرا زیاد و خیلی زیاد می‌دانند و بقیه افراد (۸۹ نفر) به این سوال پاسخ نداده‌اند. از درصدهای فوق می‌توان نتیجه گرفت که بیش از نیمی از استفاده‌کنندگان از خدمات این اتاق، تاثیر این خدمات را زیاد و خیلی زیاد و کمتر از نیمی از آنان آنرا متوسط یا کمتر از آن می‌دانند. اکثریت افرادی که خدمات اتاق مشاوره استفاده کرده‌اند آنرا موثر می‌دانند و اکثریت افرادی که از این خدمات استفاده نکرده‌اند بدون هیچ دلیلی آنرا بی تاثیر می‌دانند که علت این پیشنهادی احتمالاً عدم اعتقاد آنان به کارآیی این اتاق می‌باشد. همچنین با استفاده از آزمون دقیق فیشر بعد از ادغام ستون های کم و خیلی کم و همینطور ستون های زیاد و خیلی زیاد، بین استفاده از خدمات اتاق مشاوره در زمان نوشتن پرووزال و میزان تاثیر آن ارتباط معنی دار موجود است ($P=0/000$). جدول ۲ توزیع استفاده از خدمات اتاق مشاوره را به تفکیک نظرات افراد در مورد تاثیر خدمات این اتاق در زمان نوشتن پیشنهاد نشان می‌دهد.

(محل جدول ۲)

در پاسخ به این سوال که آیا از خدمات اتاق مشاوره دانشکده پزشکی در مدت گذراندن پایان‌نامه خود برخوردار شده‌اید، ۴۰ نفر (۲۵/۸٪) جواب آری، ۹۵ نفر (۶۱/۳٪) جواب خیر و ۲۰ نفر (۱۲/۹٪) نیز به آن جواب نداده‌اند. از افراد بهره‌مند از خدمات اتاق مشاوره در زمان نوشتن پایان نامه نیمی از آنها تعداد دفعات مراجعه به اتاق مشاوره را ۲ و بقیه مقادیری مختلف (حداقل ۱ و حداکثر ۶) را اعلام کرده‌اند. درصدهای فوق بسیار شبیه درصدهای افرادی است که از خدمات اتاق مشاوره در زمان نوشتن پیشنهاد برخوردار شده‌اند. درصد افرادی که به هر دو سوال بهره‌مندی از خدمات اتاق مشاوره در زمان نوشتن پیشنهاد یا انجام پایان‌نامه پاسخ داده و پاسخ‌ها نیز یکسان (هر دو بلی یا هر دو خیر) بوده‌اند ۸۵٪ می‌باشد. این نتایج نشان می‌دهد که اکثر قریب به اتفاق افرادی که از خدمات اتاق مشاوره در زمان نوشتن

اکثریت افرادی که از خدمات این اتاق در زمان گذراندن پایان نامه برخوردار شده اند تاثیر این خدمات را متوسط، زیاد یا خیلی زیاد و اکثریت افرادی که از این خدمات استفاده نکرده اند تاثیر این خدمات را متوسط، کم یا خیلی کم می دانند. همچنین با استفاده از آزمون دقیق فیشر بعد از ادغام ستون های کم و خیلی کم و همینطور ستون های زیاد و خیلی زیاد، بین استفاده از خدمات اتاق مشاوره در زمان انجام پایان نامه و میزان تاثیر آن ارتباط معنی دار موجود است ($P=0/000$). جدول ۳ توزیع استفاده از خدمات اتاق مشاوره و تاثیر آن بر گذراندن پایان نامه دانشجویان را نشان می دهد. (محل جدول ۳)

پیشنهاد بر خوردار شده اند همانهایی هستند که از خدمات این اتاق در انجام پایان نامه برخوردار شده اند و اکثریت افرادی که از این خدمات در زمان نوشتن پیشنهاد بر خوردار نشده اند نیز در زمان گذراندن پایان نامه نیز از این خدمات بهره مند نشده اند. بنابراین مراجعین محدود این اتاق در زمان نوشتن پیشنهاد یا انجام پایان نامه یکسان هستند.

در پاسخ به این سوال که تاثیر استفاده از خدمات اتاق مشاوره در زمان انجام پایان نامه شما چقدر بوده است ۱۱ نفر (۷۱٪) آنرا کم و خیلی کم، ۱۸ نفر (۱۱/۶٪) آنرا متوسط و ۳۱ نفر (۲۰٪) آنرا زیاد و خیلی زیاد می دانند و بیش از ۶۰٪ افراد نیز به این سوال پاسخ نداده اند.

جدول ۱: توزیع فاصله بین گذراندن درس بهداشت ۴ و تصویب پیشنهاد پایان نامه به تفکیک نظرات دانشجویان در مورد ارزیابی اصول روش تحقیق در درس بهداشت ۴

نظر دانشجوی فاصله (ماه)	مخالف یا کاملاً مخالف	بدون نظر	موافق یا کاملاً موافق	جمع
۶-۰	تعداد ۸	۶	۱۱	۲۵
	درصد ۳۲/۰	۲۴/۰	۴۴/۰	۱۰۰/۰
۱۲-۷	تعداد ۱۰	۱۳	۱۳	۳۶
	درصد ۲۷/۸	۳۶/۱	۳۶/۱	۱۰۰/۰
۱۸-۱۳	تعداد ۷	۰	۹	۱۶
	درصد ۴۳/۸	۰/۰	۵۶/۳	۱۰۰/۰
۲۴-۱۹	تعداد ۱۳	۱	۹	۲۳
	درصد ۵۶/۵	۳/۴	۳۹/۱	۱۰۰/۰
بیشتر از ۲۴	تعداد ۹	۵	۵	۱۹
	درصد ۴۷/۴	۲۶/۳	۲۶/۳	۱۰۰/۰
جمع	تعداد ۴۷	۲۵	۴۷	۱۱۹
	درصد ۳۹/۵	۲۱/۰	۳۹/۵	۱۰۰/۰

توجه- تعداد ۳۶ نفر از افراد مطالعه اطلاعاتشان در مورد یکی یا هر دو متغیر نامعلوم بوده است.

جدول ۲: توزیع فراوانی استفاده از خدمات اتاق مشاوره و میزان تاثیر آن بر نوشتن پیشنهاد پایان نامه دانشجویان پزشکی

زاهدان در سال ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴

میزان تاثیر استفاده از خدمات اتاق مشاوره در زمان نوشتن پیشنهاد	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
تعداد	۱	۱	۱۰	۱۶	۱۲	۴۰
درصد	۱۲/۵	۱۲/۵	۵۲/۶	۸۴/۲	۱۰۰/۰	۶۰/۶
تعداد	۴	۶	۲	۲	۰	۱۴
درصد	۵۰/۰	۷۵/۰	۱۰/۵	۱۰/۵	۰/۰	۲۱/۲
تعداد	۳	۱	۷	۱	۰	۱۲
درصد	۳۷/۵	۱۲/۵	۳۶/۸	۵/۳	۰/۰	۱۸/۲
جمع	۸	۸	۱۹	۱۹	۱۲	۶۶
درصد	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰

۸۹ نفر به این سوال پاسخ نداده‌اند.

جدول ۳: توزیع استفاده از خدمات اتاق مشاوره در زمان انجام پایان نامه و میزان تاثیر آن بر پایان نامه دانشجویان پزشکی

زاهدان در سال ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴

میزان تاثیر استفاده از خدمات اتاق مشاوره در زمان انجام پایان نامه	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
تعداد	۰	۱	۱۱	۱۸	۸	۳۸
درصد	۰/۰	۱۲/۵	۶۴/۷	۸۱/۸	۱۰۰/۰	۶۷/۹
تعداد	۵	۳	۶	۴	۰	۱۸
درصد	۱۰۰/۰	۷۵/۰	۳۵/۳	۱۸/۲	۰/۰	۳۲۱/۱
جمع	۵	۴	۱۷	۲۲	۸	۵۶

به این سوال ۹۹ نفر پاسخ نداده‌اند.

بحث

بر طبق نتایج ارایه روش تحقیق در تدریس درس بهداشت ۴ (بعد از افزایش ساعت درس)، ۵۹ نفر (۳۸/۱٪) موافق و یا کاملاً موافق و ۶۸ نفر (۴۳/۹٪) مخالف و یا کاملاً مخالف داشته است و ۲۸ نفر (۱۸/۱٪) نیز اظهار نظر نکرده‌اند. درصد زیاد موافقین این پیشنهاد نشان می‌دهد که افزایش حجم بخش اصول روش تحقیق مورد نظر دانشجویان بوده و باید بر روی آن کارشناسی صورت گیرد.

فاصله بین گذراندن درس بهداشت ۴ و تصویب پیشنهاد پایان نامه ۱۶/۳ ماه بود که زمانی طولانی است و باعث می‌شود که مطالب درس در هنگام نوشتن پیشنهاد فراموش شود. همبستگی بین فاصله فوق و مدت زمان صرف شده برای نوشتن پیشنهاد پایان نامه ۰/۰۹ می‌باشد که نشان دهنده ارتباط ضعیف بین این دو متغیر می‌باشد. همچنین بین نظرات دانشجویان درباره ارایه اصول روش تحقیق طی درس بهداشت ۴ و فاصله بین گذراندن این درس و ثبت پیشنهاد پایان نامه ارتباط معنی‌دار موجود است.

با توجه به اینکه بخشی از اطلاعات لازم برای نوشتن پیشنهاد از طریق آموزش‌های موجود در درس بهداشت ۴ تامین می‌شود، بنابراین فاصله زیاد بین زمان گذراندن این درس و زمان نوشتن پیشنهاد پایان نامه می‌تواند باعث بروز مشکلاتی برای دانشجویان شود. فاصله بیش از یک سال زمان تصویب پیشنهاد و گذراندن بهداشت ۴ در نیمی از دانشجویان، زمان زیادی است که باید کاهش یابد که پیشنهاد می‌شود ارائه درس بهداشت ۴ در سال دوم دوره کارآموزی صورت گیرد.

دانشجویانی که از اتاق مشاوره دانشکده پزشکی در زمان نوشتن پیشنهاد استفاده کرده‌اند ۳۵٪ کل دانشجویان بوده‌اند که تعداد مراجعه آنها به این اتاق اکثراً ۲ تا ۳ بار در طول نوشتن پیشنهاد بوده است.

موارد فوق نشان می‌دهد که نیاز دانشجویان به استفاده از اتاق مشاوره در زمان نوشتن پیشنهاد زیاد بوده و این اتاق علیرغم تأکیدات مکرر مسئولین دانشکده پزشکی و دانشگاه برای بسیاری از دانشجویان ضروری نبوده است. از سوی دیگر عدم مراجعه دانشجویان به این اتاق می‌تواند به علت علاقمندتر بودن دانشجویان به انتخاب استاد مشاور باشد که بودن مشاور و دسترسی سریع و آسان به آنان، دانشجویان را از مراجعه به اتاق مشاوره بی‌نیاز می‌کند. پیشنهاد می‌شود امکان استفاده از اساتید مشاور برای کلیه دانشجویان فراهم شود تا بتواند باعث برطرف شدن نیازهای دانشجویانی که به اتاق مشاوره اعتقاد و یا دسترسی ندارند، شود.

میزان تاثیر اتاق مشاوره بر نوشتن پیشنهاد پایان نامه از دیدگاه ۶۶ نفری که به آن پاسخ داده‌اند بدین صورت بوده است که بیش از نیمی از این عده تاثیر آنرا زیاد و یا خیلی زیاد ذکر نموده‌اند و کمتر از نیمی از آنها این تاثیر را متوسط و کمتر از آن می‌دانند. به نظر می‌رسد کسانی که به این سوال پاسخ نداده‌اند افرادی هستند که از خدمات اتاق مشاوره استفاده نکرده و خواستار استفاده از وجود اساتید مشاور هستند.

افراد مراجعه کننده به اتاق مشاوره پزشکی در زمان گذراندن پایان نامه ۲۵/۸٪ کل دانشجویان بوده‌اند که بیش از نیمی از آنها ۲ بار به این اتاق مراجعه کرده‌اند. درصد کسانی که در هر دو زمان نوشتن پیشنهاد و گذراندن پایان نامه به اتاق مشاوره مراجعه کرده و یا اصلاً مراجعه نکرده‌اند ۸۵٪ کل دانشجویان می‌باشند. در هر حال مراجعین به این اتاق در زمان نوشتن پایان نامه نیز کم بوده و در حد انتظار نمی‌باشد و یا دانشجویان به علت اعتقاد به استفاده از اساتید مشاور نیازی به استفاده از خدمات این اتاق نمی‌بینند. دلیل دیگر عدم مراجعه دانشجویان به اتاق مشاوره در زمان نوشتن پایان نامه،

ولی مسلم اینست که خدمات این اتاق نظر دانشجویان را تامین نکرده است.

تقدیر

بدینوسیله از حوزه پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان و همچنین ریاست و معاونین دانشکده بهداشت برای تصویب و تامین هزینه‌های طرح و همچنین از سرکار خانم مهناز مالکی برای تکمیل پرسشنامه‌های طرح تشکر می‌نمایم.

اشتغالات زیاد آنان در دوره کارورزی می‌باشد. اشتغالات آموزشی و نگرانی از طولانی شدن دوره به واسطه عدم شرکت فعال در فعالیت‌های آموزشی می‌تواند از جمله دلایل عدم فعالیت کافی دانشجویان در زمان نوشتن پایان نامه باشد که این دلایل منطبق بر نتایج سایر تحقیقات^(۳ و ۴) می‌باشد.

بیش از ۶۰٪ دانشجویان به سوال تاثیر اتاق مشاوره بر گذراندن پایان‌نامه خود پاسخ نداده‌اند ولی استفاده کنندگان از خدمات این تاثیر را بیشتر از متوسط می‌دانند

منابع

3- Diez C, Arkenau C, Meyer-Wentrup F. *The German medical dissertation- time to change?* Acad Med 2000 Aug;75 (8):861-3.

4- Diez C, Arkenue C, Meyer-Wentrup F. *Execution and quality of attention paid to medical doctoral theses at the faculty of medicine at the University of Wurzburg as seen by the doctoral candidate in their 5th and 6th year of study.* Gesundheitswesen 2002 Jul; 64(7):437-42.

۱- سایت خبرگزاری دانشجویان ایران شاخه دانشگاه علوم پزشکی تهران.
www.Isnatums.com/news/archives/top/p
http://rint/000699.php . تاریخ دسترسی ۲۴ اردیبهشت ۱۳۸۵.

2- Dewey M, Schonenberger E, Zimmermann E. *Peer-education workshop on research during medical studies. Results of a survey among participants.* Med Klin (Munich). 2003 Aug 15; 98(8):424-427.